

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ I (MTM 1551)

Prof. Dr. Nazmiye YAHNİOĞLU

<https://avesis.yildiz.edu.tr/nazmiye>

nazmiye@yildiz.edu.tr

İÇERİK

- Temel kavramlar, İSG güvenlik kültürü
- **İSG yasal mevzuat, Türkiye’de ve dünyada İSG**
- İSG kurulları, İSG yönetim sistemi
- Çalışma ortamında tehlike kaynakları, güvensiz davranış ve güvensiz hareketler
- İş kazaları ve İSG politikası
- İşyerlerinin sınıflandırılması: Çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli işler
- Kapalı ve açık çalışma ortamlarında İSG
- Potansiyel kimyasal tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- Potansiyel fiziksel tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- Potansiyel biyolojik tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- Potansiyel psikolojik tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- Potansiyel ergonomik tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- İşyerinde hijyen ve temizlik, kişisel hijyen

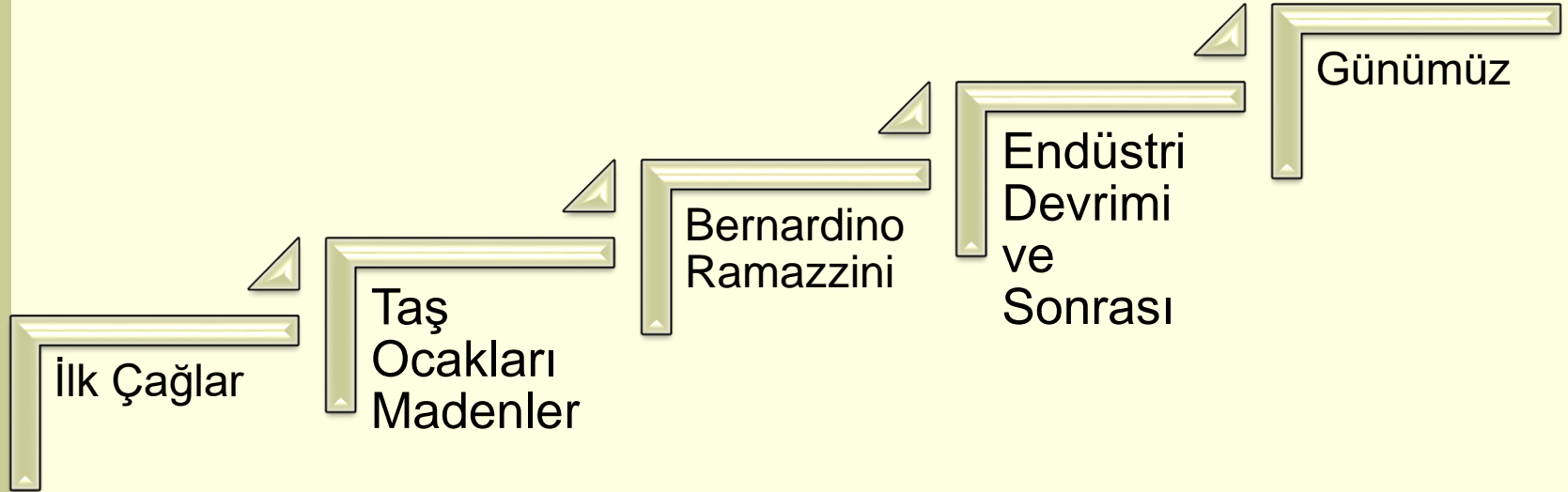
Öğrenim Hedeflerimiz

- İSG'nin Dünya'daki tarihsel gelişimi,
- İSG'nin Türkiye'deki tarihsel gelişimi,
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurum ve kuruluşlar
- İSG uygulamalarında yasal mevzuat

KAZALARIN TARİHÇESİ:

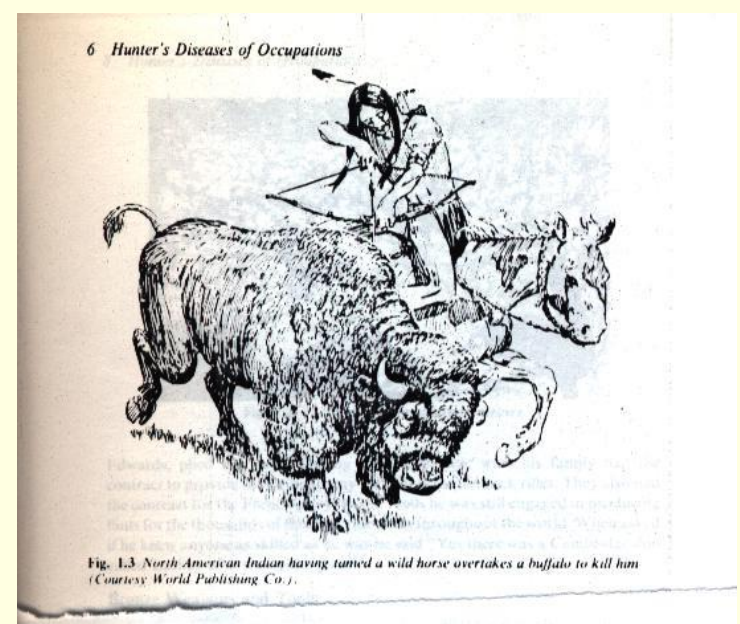
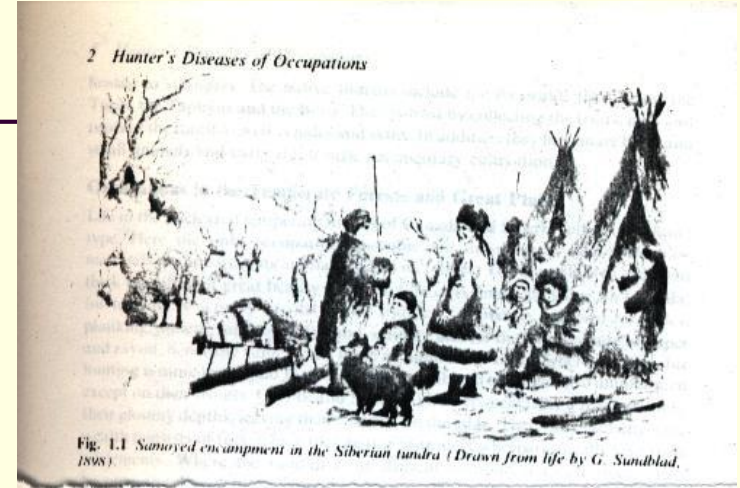
**Kazaların Tarihi İnsanlık Tarihi
Kadar Eskidir**

İş Sağlığının Gelişme Süreci

İSG Tarihsel Gelişim

- İlk çağlar –
 - “iş, çalışma” söz konusu değil
 - “karın doyurma” amaçlı
 - Yiyeceklerin saklanması
 - Doğada var olan yiyecekler
- Avcılık – “kürklü” hayvanlar
- Toprağın işlenmesi

İş Sağlığında Gelişme Süreci

■ M.Ö. 4000 ve sonrası

- taş ocakları,
- demir, kurşun diğer madenler
- boya – pigment maddeleri
- M.Ö. 50 – Mısır – altın madenleri

- “çalışma, işçilik” kavramları
- çalışanlar köle, suçlu, esir
- “ucuz – parasız” işgücü
- çalıştırma nedeni – ceza
- “iş riskleri ile ilgili sorun” yok

SANAYİ ÖNCESİ İŞ KAZALARI

- DÜŞMEYE,
- YÜKSEKTEN DÜŞEN NESNELERE,
- YANMAYA,
- BOĞULMAYA,
- HAYVANLARDAN KAYNAKLANAN YARALANMALARA vb,
BAĞLI İDİ.

BUHAR VE ELEKTRİK GÜCÜ DÖNEMİ

- SU GÜCÜNÜ, ÜRETİMDE BUHAR VE ELEKTRİK GÜCÜ TAKİP ETMİŞTİR.
- MAKİNALAR, GENİŞLEYEN SANAYİDE ADIM ADIM YAYGINLAŞMIŞTIR.
- BU DURUM YENİ TEHLİKELERİ MEYDANA ÇIKARMIŞTIR.

MAKİNA ÇAĞININ GELİŞMESİ SONUCU OLUŞAN TEHLİKELER

- MAKİNA ÇAĞINDAKİ HIZLI GELİŞMELER YENİ KAZA NEDENLERİNİ ORTAYA ÇIKARDI.
- BU DA ÖLÜMLERİN VE AĞIR YARALANMALARIN ARTMASINA SEBEP OLDU.

ÇÜNKÜ :

- MAKİNA KORUYUCULARI YOKTU.
- KİŞİSEL KORUYUCU MALZEME VERİLMİYORDU.
- İŞÇİLER EĞİTİMSİZDİ.
- ÇALIŞMA SÜRELERİ ÇOK UZUNDU.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ' NİN TARİHİ GELİŞİMİ

- BUGÜNKÜ ANLAMDA İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ OLARAK TANIMLANABİLECEK ÇALIŞMALAR, İLK OLARAK KÖLECİ TOPLUMLARDAN **ESKİ ROMA'DA** GÖZLENMİŞTİR.

■ **DİOSCORİDES**

Zehirleri; Bitkisel, Hayvansal ve Mineral kaynaklı, olmak üzere kökenine göre üçe ayırmış ve bu sınıflandırma yüzyıllar boyunca kullanılmıştır.

-
- M.Ö. 370' de **HİPOKRATES** ilk kez **kurşunun** zararlı etkilerinden söz etmiş, kurşun koliğini tanımlamış, **halsizlik, felçler ve görme bozuklukları** gibi belirtileri saptamış ve bulguların kurşun ile ilişkisini açık bir biçimde ortaya koymuştur.

- ❑ Tarihçi **Heredot** ilk kez çalışanların verimli olabilmesi için yüksek enerjili besinlerle beslenmeleri gerektiğine değinmiştir.
- ❑ M.Ö. 200' de **Nicander**, kurşun koliği ve **kurşun** anemisini (kurşun zehirlenmesi nedeniyle vücutta demir eksikliği) incelemiş ve özelliklerini tanımlamıştır
- ❑ M.S. 1.y.y. 'da yaşamış olan **Plini**, çalışma ortamındaki **tehlikeli tozlara karşı** çalışanların korunması amacıyla başlarına torba geçirmelerini önermiştir

Paracelsus (1493-1541),

- kimyasal maddelerin zehirlenme etkisine yönelik, dozun metebolizmaya etkisini araştırmış Alman bilimadamıdır.
- o gün için dünyada ilk iş hekimliği kitabı olan "**De Morbis Metallicis**" te;
 - İşletmenin çeşitli bölümlerindeki çalışanlarda görülen ve bugün **pnömokonyozların*** tanımlanmasında da kullanılan bazı belirtileri tanımlamıştır.
- **Paracelsus'un çalışmaları modern toksikolojinin** başlangıcı sayılmaktadır.

*“Bütün maddeler
zehirdir.
Zehir olmayan hiçbir
madde yoktur.
Uygun doz, zehir ve
ilaç arasındaki
farkı yaratır.”*

*çeşitli tozların ya da kimyasal maddelerin uzun süre solunmasıyla ortaya çıkan akciğer hastalıklarının ortak adı.

- ❑ Alman bilim adamı **Agricola** (1494-1555) ise zehirler, etkileri, korunma önlemleri ve iş kazaları konuları üzerinde çalışmış; madenlerde işçileri gözlemleyerek derlediği bilgileri “**De Re Metallica**” adlı eserinde toplamıştır.
- ❑ Agricola radon gazı ve akciğer kanseri ilişkisini, tozlu ortam ve **pnömokonyoz** ilişkisini belirlemiş ve “madenci hastalığı” adını vermiş. Ayrıca korunmaya yönelik tavsiyelerde bulunmuştur.

İş Sağlığının Tarihi Gelişiminde Çok Önemli Bir Kilometre Taşı

**Dr. Bernardino Ramazzini
(1633-1714)**

- İtalyan Bernardino Ramazzini' nin (1633 – 1714) iş sağlığına ilişkin bilimsel çalışmaları, dünyada modern anlamda İSG biliminin başlangıcı olarak kabul edilir.
- İş sağlığı ile ilgili gelişmelerde Bernardino Ramazzini'nin çok ayrı bir yeri vardır. İç hastalıkları uzmanı olan ve İtalya'da fabrika hekimliği yapan Ramazzini uzun yıllar sonunda edindiği deneyim ve gözlemlerini 1713 yılında bir kitap halinde yayınlamıştır.

De Morbis Artificum Diatriba (Diseases of Workers; Çalışanların Hastalıkları) adlı bu kitap, çalışanlar arasında görülen başlıca sağlık sorunlarının sistematik bir şekilde ele alındığı ilk yazılı eserdir.

Ramazzini, bazı hastalıkların, insanların işyerinde karşılaştıkları bazı etkenlerden kaynaklandığını, yani işle ilgili olduğunu bildiği için bütün hekimlere, hastalarının mesleklerini de sormalarını öğütlemiştir. Günümüzde hastalardan öykü alınırken kişinin mesleğinin sorulması, Ramazzini' nin bu öğüdüne dayalıdır.

Ramazzini yapmış olduğu bilimsel çalışmalar, geliştirdiği yöntemler, çığır açan eserleri ile **modern İş Sağlığı' nın babası** kabul edilir. iş kazalarını önlemek için, iş yerlerinde koruyucu güvenlik önlemleri alınmasını öneren ilk bilim adamıdır.

İş-işçi uyumunun, sağlık ve iş verimi üzerinde etkili olduğu düşüncesini ortaya koyarak **ergonomi** ilkelerini daha on yedinci yüzyılda gündeme getirmiştir.

DAHA SONRAKİ DEVİRLERDE AVRUPA' DA SAĞLANAN GELİŞMELER

SANAYİ DEVRİMİ DÖNEMİ

- Aile işletmelerinin yerini **fabrika üretiminin** alması sonucu üretim sürecinde çalışacak fazla sayıda insana gereksinim giderek artmıştır.
- Bu nedenle **kırsal bölgelerden kentlere göçler** başlamıştır. Alt yapı gereksinimleri bakımından büyük insan kitlelerinin barınmasına uygun olmayan bu yeni kentlerde sağlıklı konut ve çevre koşulları sağlanamamış, beslenme sorunları ortaya çıkmış ve salgın hastalıklar artmıştır.

ÇALIŞMA YAŞAMINDA CİDDİ OLUMSUZ ETKİLER ORTAYA ÇIKMIŞTIR

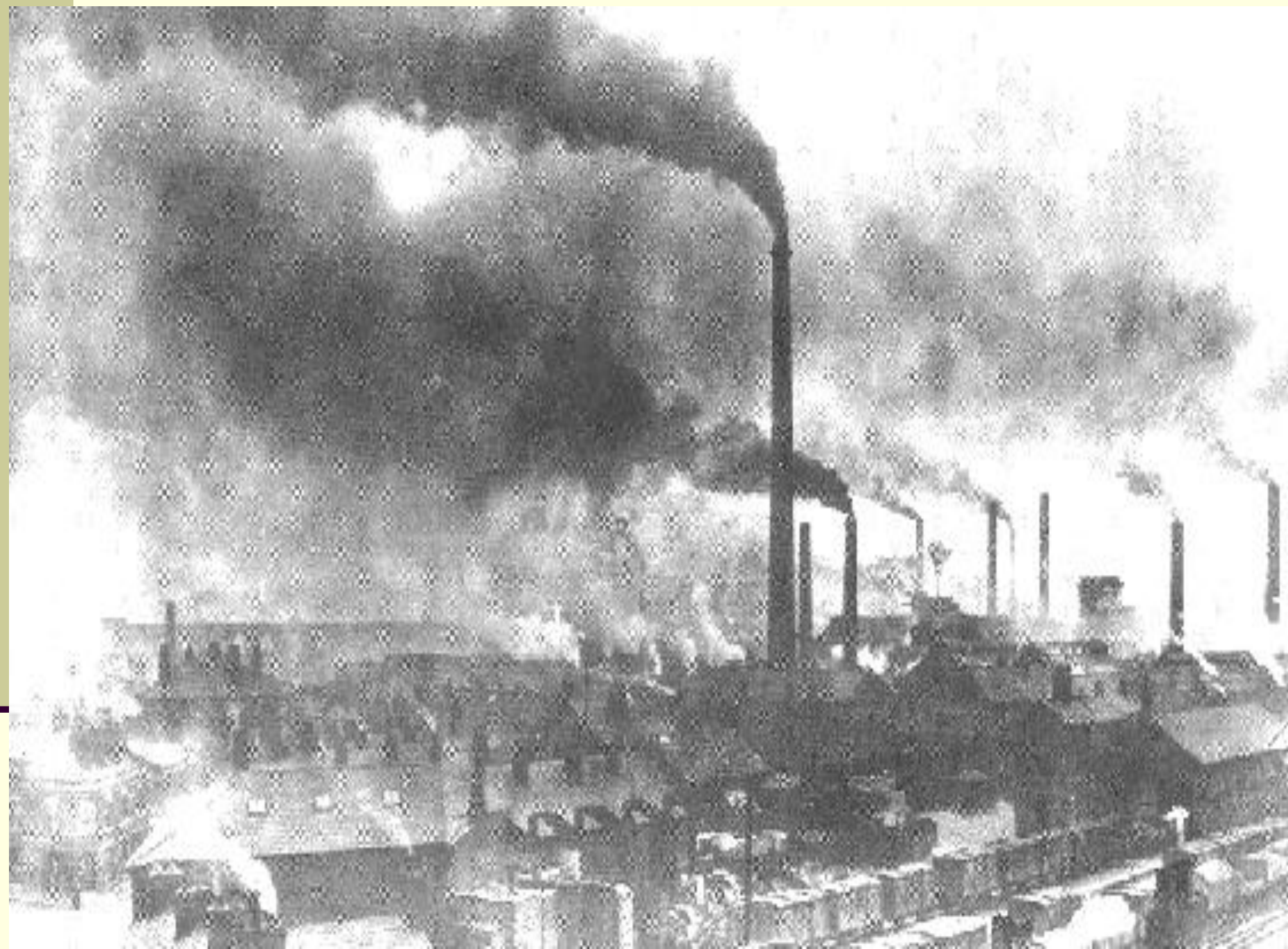
- İşçiler, fabrika ve maden ocaklarında çok kötü koşullarda iş kazalarına ve meslek hastalıklarına neden olabilecek etkilere maruz kalarak ,kadın ve çocuklar da dahil olmak üzere, **günde 16-18 saat** gibi uzun sürelerle çalıştırılmışlardır.
- Üretim tekniği geliştikçe makinelerin hızı da artmış, buna karşılık gerekli korunma önlemleri yeterince alınmamıştır.

METALURJİ VE KİMYA SANAYİLERİNDEKİ GELİŞMELER

- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler sadece makine ve tezgah yapımı ile sınırlı kalmamış, metalurji ve kimya sanayi alanında da büyük gelişmeler olmuştur.
- Bunun sonucu, çalışanların sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olacağı hiç düşünülmeden bir çok zararlı kimyasal madde üretimde yaygın şekilde kullanılmaya başlanmıştır .

İşyerlerinde sağlık ve güvenlik yönünden hiçbir önlem alınmadığından, çalışma ortamındaki yoğunluğu büyük miktarlara varan bu maddelere uzun süre maruz kalan işçilerin sağlığı önemli ölçüde bozulmuş ve birçoğunun, **meslek hastalıklarına** yakalanarak yaşamlarını yitirmelerine neden olmuştur.

KADIN VE ÇOCUKLARIN ÇALIŞTIRILMASI

- Çocuk ve kadınlara ödenen ücretlerin düşük olması nedeniyle sanayide kadın ve çocukların çalıştırılması giderek yaygınlaşmıştır.
- Bu dönemde 8-10 yaşlarındaki çocuklar ile kadınların maden işletmelerinde ve fabrikalarda 16-18 saat gibi uzun sürelerle çok kötü çalışma koşullarında çalıştırılmaları sonucu genç yaşta ölümler çoğalmış, sakatlıklar artmış ve toplumsal huzursuzluk giderek büyümüştür.

Özet:Sanayi devrimi

- “buhar” 1761
- “fabrika” oluşumu
- Tarım – fabrikada çalışma
- Göç, ailelerin parçalanması
- Sağlıksız koşullarda barınma, yeterli beslenememe
- Uzun süre çalışma, aşırı yorgunluk
- Olumsuz çevre koşulları, salgın hastalıklar
- İş kazası, meslek hastalığı
- Çalışanın sağlığının bozulması
- Toplumsal sorun – toplumun ilgisi !!!

- İş hekimliği İtalya' da doğmuş ise de, büyümesini ve gelişmesini sanayi devriminin beşiği olan **İNGİLTERE**' de geçirmiştir. **Dr. Percivale Pott**, **1775**' de baca temizleyicilerinde **scrotum (Testis) kanserini** tarif etmiştir.
- **Percivale Pott**, genç işçilerin çalışma koşulları ile ilgili olarak bir rapor hazırlamış ve bu rapora dayanılarak İşçi Sağlığı alanında **Dünya'da İSG ile ilgili ilk kez olmak üzere 1802 yılında İngiltere'de "Çırakların Sağlığı ve Morali" adlı yasa çıkarılmıştır.** İSG ile ilgili olarak çıkartılan bu ilk yasa çalışma saatini günde **12 saat** olarak sınırlamış, işyerlerinin havalandırılmasını öngörmüştür.

İLK YASAL DÜZENLEME

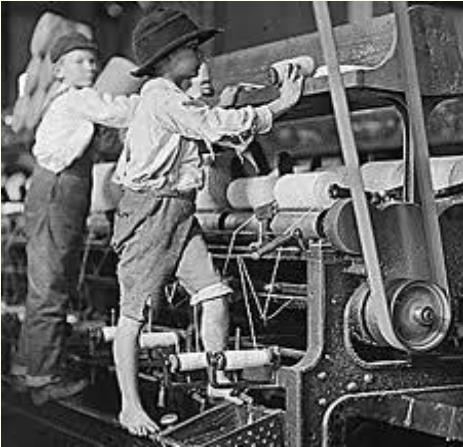
1802 yılında İNGİLTERE’ DE çıkarılan "**Çırakların Sağlığı ve Morali**" adlı yasa **Dünya’ da iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak çıkartılan ilk yasadır** ve daha sonra birçok ülkede çıkarılacak benzer yasalara önemli bir örnek oluşturmuştur.

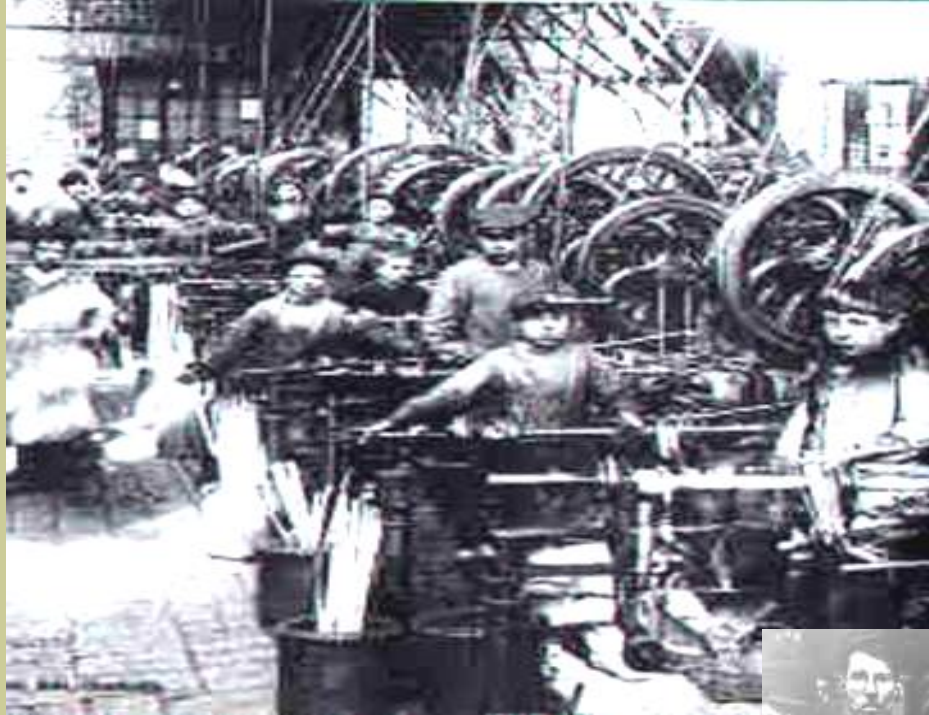
İLK MÜFETTİŞ ATAMASI

- İngiltere’ de **1833** yılında "**Fabrikalar Yasası**" yürürlüğe girmiştir.
- Bu yasa ile fabrikaların denetimi için **müfettiş atanması** zorunlu kılınmış, **9 yaşın altındaki çocukların işe alınması** ve **18 yaşından küçüklerin** ise 12 saatten fazla çalıştırılmaları yasaklanmıştır.

KADINLARA MADENDE ÇALIŞMA YASAĞI

- **1842** yılında yapılan başka bir yasal düzenleme ile de **kadınların ve 10 yaşından küçük çocukların** maden ocaklarında çalıştırılmaları yasaklanmıştır.
- **1847** yılında çıkarılan "**On Saat Yasası**" ile de günlük çalışma süresi daha da kısaltılmıştır.

İŞ HEKİMLİĞİ

- 1844 yılında hekimlerin sorumlulukları genişletilerek, sağlık açısından tehlikeli yerlerde çalışanların sağlık kontrolleri de hekimlerin görevleri arasına alınmıştır.
- Böylece ‘ ‘iş hekimliği’ ’ mesleğinin ilk adımları atılmıştır.

-
- **1895** yılında ise bazı tehlikeli meslek hastalıklarının bildirimi zorunlu hale getirilmiştir.
 - Bu gelişmeler sonucunda ünlü İngiliz iş hekimi **Thomas Morison Legge ilk hekim iş güvenliği müfettişi** olarak atanmıştır.

Özet :Yasal düzenlemeler

İngiltere

❖ 1802 – Çırakların Sağlığı ve Morali Kanunu

- Çalışma süresi 58 saat/hafta
- Eğitim

❖ 1833 – Fabrikalar Kanunu-Denetim

- 10 yaşından küçükler çalıştırılmaz,
- 18 yaş altı 12 saatten fazla çalıştırılmaz

❖ 1842 – Kanun..

- kadınların ve 10 yaşından küçük çocukların maden ocaklarında çalıştırılmaları yasaklanmıştır

❖ 1847 – işyeri denetimi

- En uzun çalışma süresi 10 saat
- İş müfettişliği
- Doktor raporu (işe giriş muayenesi.)

❖ 1895- bazı tehlikeli meslek hastalıklarının bildirimi zorunlu hale getirilmiştir.

AMERİKA' DAKİ GELİŞMELER

- Avrupa'da bu gelişmeler yaşanırken, Amerika'da ise hızlı sanayileşmenin yarattığı olumsuz çalışma koşullarının önlenmesi için eyalet hükümetleri kendi bünyelerinde gerekli gördükleri önlemleri alma konusunda yetkilendirilmiştir.
- İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarında **Massachusetts** eyaleti öncülük etmiş ve **1836 yılında çocuk işçiler ile ilgili bir yasa çıkarılmıştır.**

-
- ABD'deki işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili gelişmelere 1869 -1970 yılları arasında yaşayan **Alice Hamilton**' un çalışmaları büyük katkı sağlamıştır.

SOSYALİST ÜLKELERDE

- Sosyalist ülkelerde ise sistem kendine has bir denetim mekanizması kurmuş **ve denetimin çalışanlarca yapılması** sağlanmıştır.
- SSCB' nin ilk Sağlık Bakanı **Alexander Semasiko** bağımsız sağlık örgütleri kurulması ve bunların özellikle **koruyucu sağlık hizmetlerinde yoğunlaşması** konusunda önemli çalışmalar yapmıştır.

Sanayi devrimi öncesi toplumlarda sosyal güvenlik* fonksiyonu;

- yardım sandıkları
- aile içi transferler
- dinsel nitelikli kurumlar tarafından yerine getiriliyordu.

Sanayi devrimi, bu alanda yeni bir bakış açısı getirmiştir. Söz konusu dönem içinde işçilerin kötü çalışma koşulları devletlerin **sosyal politika** alanında da bir takım koruyucu düzenlemeler yapmalarını zorunlu kılmıştır.

*sosyal güvenlik: Gelirleri ne olursa olsun, kişilere belirli sosyal riskler (iş kazası, meslek hastalığı, hastalık, analık, malullük, yaşlılık, ölüm, işsizlik vb.) karşısında gelir ve sağlık güvencesi sağlama görevini yerine getiren uygulamalar topluluğundur.

- On dokuzuncu yüzyıldan itibaren sanayi devriminin yarattığı olumsuz çalışma koşullarının düzeltilmesinin sağlanması amacıyla **sendikalar**, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili yasaların hazırlanması ve yaptırımların uygulanması konusunda çeşitli etkinliklerde bulunmuşlardır .

Bugünkü anlamda sosyal güvenlik sistemi 19 uncu yüzyılın sonlarına doğru gerçekleşmiştir.

İlk kez Alman devlet adamı **Bismarck**, finansmanının **işçi ve işveren primleri** yanında **devlet katkılarıyla** sağlandığı bir **sosyal sigorta sistemi** oluşturarak önemli bir çalışmaya imza atmıştır.

Bu çerçevede, Almanya'da uygulanan sosyal sigortalar, başlangıçta;

- hastalık (1883),
- iş kazası (1884),
- sakatlık ve yaşlılık (1889)

Sigortalarını kapsamıştır

İngiltere’de ise Sosyal Güvenlik Sistemi, 1942 yılında yayımlanan ve sosyal güvenliğin finansmanının **vergi gelirleriyle** sağlanmasını öngören “Beveridge Raporu” ile yepyeni boyutlar kazanmış ve çağdaş sosyal güvenlik düşüncesinin oluşumuna büyük katkılarda bulunmuştur.

Özet: İş Sağlığı ve Güvenliğinde Önemli Kuruluşlar ve Düzenlemeler

- ✓ 1913'de ABD'de Ulusal Güvenlik Konseyi (NSC) kurulması
 - ✓ 1918 Yılında, günde azami 8 saat çalışmanın kabulü
 - ✓ 1970'de ABD'de Mesleki Güvenlik ve Sağlık Kanunu (OSHA*) ve daha sonra Ulusal Mesleki Sağlık ve Güvenlik Enstitüsü (NIOSH) ve Amerikan Güvenlik Mühendisleri Derneği'nin kurulması
-
- ✓ 1972 Yılında Dortmund'da İş Sağlığı ve Güvenliği ve Kaza Araştırma Merkezi (Bundesanstalt für Arbeitsschutz Unfallforschung-BAU) kurulması
 - ✓ 1974 Yılında, Wuppertal'de (Kuzey Rhine-Westphalia) İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili yüksek mühendislik bölümünün açılması

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜNÜN (ILO) KURULMASI

- 1919 yılında faaliyetine başlayan Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) "Milletler Cemiyeti"ne bağlı olarak bu konuda önemli çalışmalar yapmış, 1946 yılında ise Birleşmiş Milletler bünyesinde, Dünya çapında etkin bir kuruluş haline gelmiştir.

Ülkemizin de üyesi bulunduğu Uluslararası Çalışma Örgütü , dünya ölçütünde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili normların oluşturulmasına ve sorunların çözümüne büyük katkılar sağlamış ve sağlamaktadır. Merkezi Cenevre' dendir.

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (WHO)

- “Dünya Sağlık Örgütü (WHO)” 1948 yılında kurulmuştur. Diğer uluslararası ve ulusal kuruluş ve kurumlarla işbirliği yapan bu BM Örgütü de, iş sağlığı ve güvenliği yönünden önemli çalışmalar gerçekleştirmiştir.
- Ülkemiz de WHO üyesidir (1949).
- Sağlık alanından Dünya çapında öncülük ve koordinatörlük görevi yürüten bir teşkilattır.
- Merkezi Cenevre’dedir.

ÜLKEMİZDEKİ GELİŞMELER

Osmanlı İmparatorluğu Döneminde İş Sağlığı ve Güvenliği

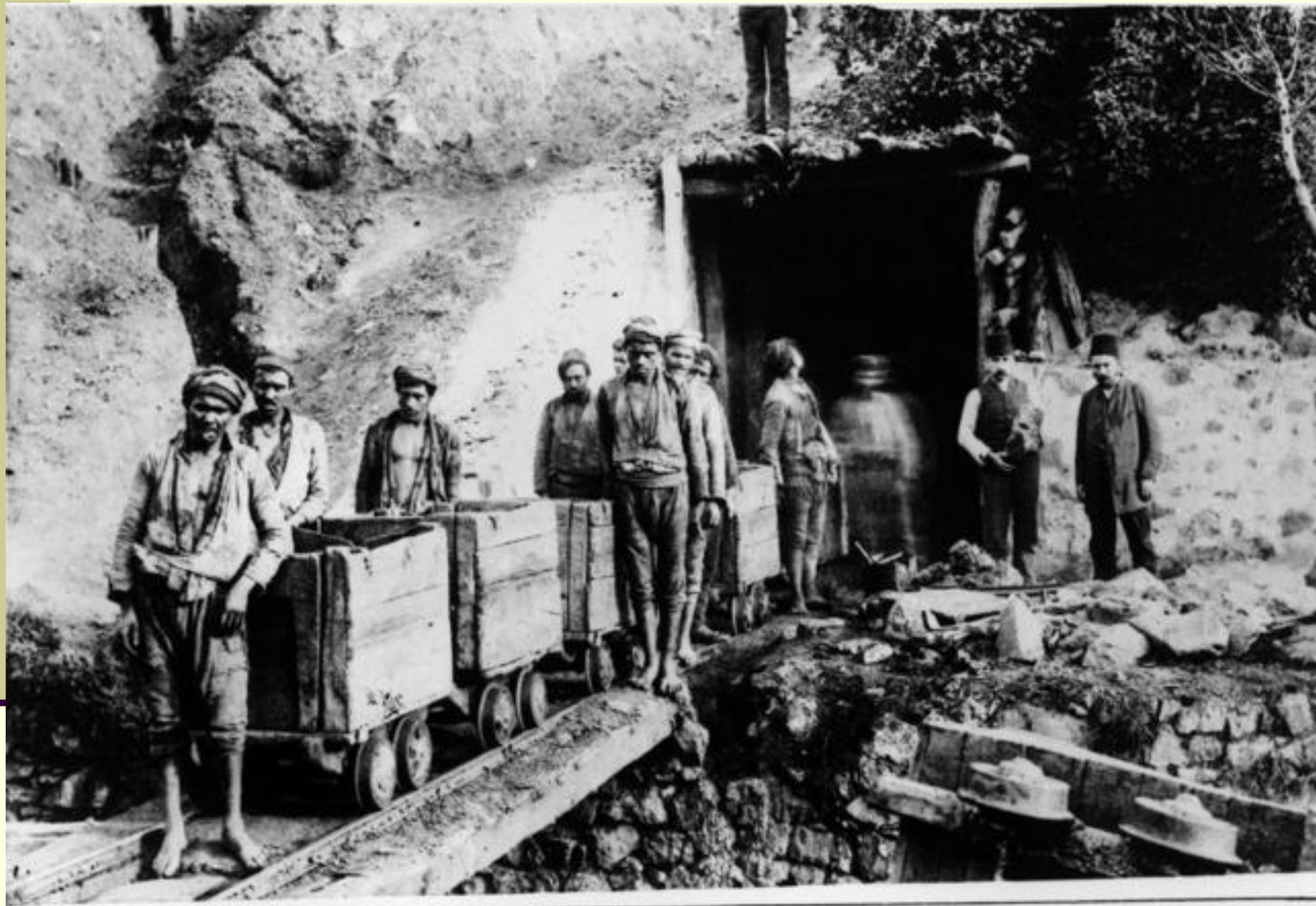
Osmanlı Devletinde ekonomik ve sosyal teşkilatlanma açısından **sosyal güvenlik** anlamında ilk örgütlenme ,13. yüzyılda önce **Ahilik** (esnaf, zanaatkar, çiftçi vb. bütün çalışma kollarını içine alan ocak), sonra **Gedik** (hak, imtiyaz) ve **Lonca** (belli bir iş kolunda usta, kalfa ve çırakları içine alan dernek) teşkilatı adı altında ortaya çıkmış ve 18. yüzyıla kadar etkinliğini hissettirmiştir.

18. yüzyılda ise Osmanlı Devletin’de sosyal güvenlik kurumsallık kazanmış ve ilk kez bu yüzyılda sosyal yardım amaçlı vergi toplanmaya başlanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu Döneminde İş Sağlığı ve Güvenliği

- 16. ve 17. yy da Osmanlı İmparatorluğu'nda küçük zanaat ve atölye üretimine dayanan işyerlerinde, usta, kalfa ve çırak olarak ücretli çalışanlarla ile işverenler arasındaki ilişkileri ve çalışma koşulları kuralları, **Loncalar (Meslek Örgütleri)** ve gelenekler ile belirlenmektedir
- Ülkede sosyal yaşamı düzenleyen dini bir yasa olan **Mecelle'de**, işçi işveren ilişkilerini kapsayan hükümler bulunmadığından, işçi işveren ilişkilerini yeni gelişmelere uygun olarak düzenlemek amacıyla değişik tarihlerde çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır
- Osmanlı Devletinde sanayileşme hareketleri ve işçi sınıfının doğuşu Avrupa'ya oranla çok geç başladığından Türkler modern anlamda bir sosyal güvenlik sistemine oldukça geç kavuşmuşlardır.

- Osmanlı İmparatorluğu döneminde işçilerle ilgili ilk özel tedbirler, Ereğli Kömür Bölgesi ile sınırlı olmak üzere ve esasen kömür üretimini arttırmak amacıyla çıkarılan 1865 tarihli Dilaver Paşa Nizamnamesi' dir.
- Bu Nizamname ve 1869 tarihli Maadin Nizamnamesi ile işçilerin dinlenme ve tatil zamanları, çalışma saatleri, ücretleri, barınma ve iş kazalarına karşı koruyucu önlemler, iş kazasına uğrayan işçilere ve ölümleri halinde ailelerine tazminat ödenmesi şeklinde getirilen hükümler, bu alanda düzenlenmiş ilk belgeler ve çalışmalar olmaları bakımından önemlidirler.

قزوین نام مرفعه و بزرگ اویان سرب جقه ن کوخیشو

CUMHURİYET DÖNEMİ

- Cumhuriyet' in ilk yıllarında, hafif sanayi denilen **gıda, dokuma, dericilik** gibi alanlarda yoğunlaşmış bir sanayi bulunmaktadır. Ancak, bu sanayi yapısında, büyük çoğunluğu küçük işletmelerden oluşmaktadır.
- Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak ülke sanayinin geliştirilmesine yönelik bir çok yatırım gerçekleştirilmiştir

Birinci Büyük Millet Meclisi Dönemi

- Bu dönemde çalışma yaşamı ile ilgili ilk önlem **1921** yılında alınmıştır.
- Bu bağlamda, arka arkaya iki önemli yasa çıkarılmıştır.
- Bunlardan ilki, **Zonguldak ve Ereğli Havza-i Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amele Menafii Umumiyesine Furuhtuna dair 28 Nisan 1921 tarih ve 114 sayılı Yasa'dır.** Bu yasayla, bölgede üretim sırasında ortaya çıkan kömür tozlarının satılarak elde edilen paraların işçiler lehine kullanılmasını sağlanmıştı.

- Bu dönemde çıkarılan **ikinci yasa**, **Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik 10 Eylül 1921 tarih ve 151 sayılı Yasa'** dır.
- Bu yasa ile kömür **işçilerinin çalışma koşullarının** iyileştirilmesine yönelik hükümler getirilmiştir. Bu yasa dönemin koşullarına göre, sosyal politika açısından önemli bir adımın başlangıcı olmuştur. Sosyal sigortalarla ilgili bazı önemli kurallara da yer vermiştir.

10 Eylül 1921'de çıkan **151 sayılı Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik** düzenlemeye göre;

- a) Kömür işçilerinin çalışma koşulları düzeltilecek,
- b) Yardımlaşma sandıkları kurulacak ve bunların Amele Birliği içinde birleştirilerek hastalık ve iş kazaları durumlarında gerekli yardımlar için kullanılması sağlanacak,
- c) İşveren yardım sandığına işçinin ücretinin %1'inden az olmamak kaydıyla yardımda bulunacak,
- d) İşveren hastalanan ve kaza geçiren işçileri tedavi ettirecektir
- e) Bu amaçla işveren işyerinde hekim çalıştıracak, hastane ve eczane açacaktır.

10 Eylül 1921'de çıkan **151 sayılı Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik** düzenlemeye göre;

- f) Kazada yaralanan ile ölenlerin yetimlerine mahkeme kararı ile tazminat ödenecektir. Eğer kaza işverenin yönetim veya denetim hatası ile oluşmuş ise ayrıca 500-5000 TL fazla tazminat ödenecektir
- g) Çalışma süresi günde sekiz saat olacak, fazla çalışma iki tarafın olurlarına bağlı olup, iki kat ücret ödenecektir
- h) İşveren yeni işçilerin eğitiminden sorumlu olacaktır
- i) Bu yasa gereği Amele Birliği, İhtiyat ve Teavün Sandıkları kurulacaktır

İktisat Kongresi- 4 Mart 1923

- İzmir'de toplanan Kongre'de işçi delegeleri 30 maddelik bir öneri listesi sunmuştur
- Bu öneriler daha sonraları gerçekleşen yasaların çekirdeklerini oluşturmuştur

Anayasa'da Sosyal Güvenlik

- Yeni devletin ilk Anayasası olan 1921 tarihli Teşkilatı Esasiye Kanunu devletin içinde bulunduğu dönemin ekonomik, sosyal ve siyasi durumu nedeniyle hak ve özgürlüklere yer verememiştir.
- 1924 Anayasasında ise temel hak ve hürriyetlerden kişinin hak ve özgürlükleri sıralanmış olup, diğer ekonomik ve sosyal hak ve özgürlükler ile siyasi hak ve özgürlüklerden bahsedilmemiştir

- Cumhuriyet döneminde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili pek çok yasa, tüzük, yönetmelik çıkarılmıştır:
- 2 Ocak **1924** tarih ve 394 sayılı **Hafta Tatili Yasası**
- **1926** yılında yürürlüğe **giren Borçlar Yasası** ile işverene iş kazaları ve meslek hastalıkları bağlamında hukuki sorumluluk getirilmiştir.

-
- İş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili hükümler taşıyan Umumi Hıfzıssıhha Yasası ve Belediyeler Yasası **1930** yılında yürürlüğe konulmuştur.
 - 1580 sayılı Belediyeler Yasası'na göre işyerlerinin işçi sağlığı ve iş güvenliği yönünden denetlenmesi görevi belediyelere verilmiştir.

Özetle;

■ I.Tanzimat öncesi

- 1766 Kütahya Fincancılar Sözleşmesi
- Lonca (Orta Sandığı – Teavün Sandığı)

■ II.Tanzimat ve Meşrutiyet dönemi

- 1865 Dilaver Paşa Nizamnamesi
- 1869 Maadin Nizamnamesi
- 1871 Ameleperver Cemiyeti
- 1895 Osmanlı Amele Yardımlaşma Cemiyeti

■ III. Cumhuriyet dönemi

- 1921 Havza-i Fahmiye Teamülnamesi
 - Zonguldak ve Ereğli Havza-i Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amele Menafii Umumiyesine Furuhtuna dair kanun
 - Ereğli Havza-ı Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun
- 1923 İktisat kongresi
- 1926 Borçlar Kanunu
- 1930 Umumi Hıfzıssıha Kanunu

DİĞER GELİŞMELER

- Daha sonra **1936** yılında yürürlüğe giren ve çalışma yaşamının birçok sorunlarını kapsayan **3008 sayılı İş Yasası** ile ülkümüzde ilk kez işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda ayrıntılı ve sistemli bir düzenlemeye gidilmiştir.
- Ancak Kanunda öngörülen sistem, İkinci Dünya Savaşının araya girmesi nedeniyle 1945 yılına kadar oluşturulamamıştır.
- 28 Ocak **1946** tarih ve **4841 sayılı Çalışma Bakanlığı kuruluş Yasası'nın** birinci maddesi ile, Bakanlığın görevleri arasında **sosyal güvenlik** de yer almıştır.
- Mevzuatımıza sosyal güvenlik ilk kez bu yasa ile girmiştir.

-
- Sosyal güvenlik alanında mevcut düzenlemelerin dışındaki en önemli gelişme, **1961 Anayasası**dır.
 - 1961 Anayasasıyla, “**sosyal güvenlik**” kavramı ilk kez çalışma hayatı ve sosyal politikalara ilişkin ana yasal terminolojiye girmiştir.

İŞ SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- İş sağlığı ve güvenliğine yönelik çalışmaların tek elden yürütülmesi amacıyla Çalışma Bakanlığı' nın kurulmasını takiben bu görev İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir.
- Bunun ardından, ILO nun **81 sayılı Uluslararası Çalışma Sözleşmesi'nin** 9'uncu Maddesi'nin onanmasına dair **5690 sayılı Yasa** 13 Aralık **1950** tarihinde yürürlüğe girmiştir

- 5690 sayılı yasa gereği olarak, işyerlerinin işçi sağlığı ve iş güvenliği yönünden **denetim**ini yapmak, çalışma yaşamını düzene koymak, yol gösterici uyarılarda bulunmak üzere **hekim, kimyager ve mühendis gibi teknik elemanların teftiş faaliyetlerine** katılması ile ilgili 174 sayılı kanun çıkarılmıştır.

İŞ GÜVENLİĞİ MÜFETTİŞLİĞİ KURUMUNUN OLUŞTURULMASI

- 174 sayılı kanunun onaylanmasından sonra ilk kez 12 Ocak **1963** tarihinde,
- İstanbul ve sonrasında Ankara, Zonguldak, İzmir illerinde İş Güvenliği Müfettişleri Grup Başkanlıkları kurulmuştur.

1475 SAYILI YASA DÖNEMİ

- Günün gereksinimlerine yanıt veremez duruma gelen 3008 (1936) sayılı İş Yasası' nın yerine **1971** yılında **1475 sayılı İş Yasası** yürürlüğe konulmuştur.
- Kanun'un iş sağlığı ve güvenliği yönünden çağdaş hükümler ihtiva eden **73. Maddesi** ile işverenlere bir dizi yükümlülükler getirilmiştir.

BU DÖNEMDE ÇIKARTILMIŞ BAZI TÜZÜKLER

- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü
- Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşlerde ve İşyerlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri Hakkında Tüzük
- Yapı İşlerinde Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tedbirleri Tüzüğü
- Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük

SOSYAL GÜVENLİK İLE İLGİLİ KURUMLAR

- **1964** yılında yapılan **506 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) Yasası** yürürlüğe konulmuştur (Bu yasa, daha önce 1945 yapılan ve 1946 yürürlüğe giren İşçi Sigortaları Kurumu Kanunu ve diğer benzeri kanunları bünyesinde toplamıştır).
- 506 sayılı SSK Yasası' nın 124 üncü ve 125 inci Maddeleri ile, **S.S.Kurumu' nun, sigortalıların sağlık durumlarını denetlenmesi amacı ile işyerlerinin sağlık kontrolüne tabi tutulacağı**, koruyucu hekimlik bakımından gerekli her türlü önlemi alabileceği hükme bağlanmıştır.
- Son olarak, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ve Bağ-Kur Genel Müdürlüğünü aynı çatı altında toplayan **Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı**, 20.05.2006 tarihli ve 26173 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5502 sayılı Kanunla kurulmuştur.
- Bu reformla sigorta hak ve yükümlülüklerinin eşitlendiği, mali olarak sürdürülebilir tek bir emeklilik ve sağlık sigortası sisteminin kurulması öngörülmüştür.

4857 SAYILI YASA DÖNEMİ

2003 tarihli 4857 sayılı “İş Kanunu”, AB’ne girmek için müzakere sürecini başlatan ülkemizin çalışma mevzuatını, AB’ne yakınlaştırmak, rekabet ortamının gereklerini karşılamak üzere tasarlanıp yürürlüğe konmuştur.

4857’nin çok sayıda hükmü İSG ile ilgilidir. Kanun ve çıkarılan ilgili yönetmelikler, İSG konusunda pek çok yenilik getirmiştir.

6331 SAYILI YASA DÖNEMİ

2012 tarihli 6331 sayılı “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu”.

■ Kanunun Çıkartılış amacı;

“ İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve Mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için İşveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini bir çatı altında toplamak” (Md.1)

KİMLERİ KAPSAMAKTADIR?

■ KANUN;

KAMU ve **ÖZEL SEKTÖR'** e ait bütün **İŞLERİ ve İŞYERLERİNİ** ,

Bu işyerlerinin;

■ *İşverenleri ile işveren vekillerini,*

■ *Çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanları,*

faaliyet konularına bakılmaksızın kapsama almaktadır. (Md.2/(1))

KAPSAM DIŞINDA TUTULAN FAALİYET VE KİŞİLER

- Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetlerini (*Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindekiiler hariç*)
- Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetlerini,
- Ev hizmetlerini,
- Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanları.
- Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileőtirme kapsamında yapılan iş yurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri

Kapsam dışında tutmuőtur. (Md. 2)

4857 SAYILI İŞ KANUNU KAPSAMI DIŞINDA TUTULAN FAALİYET VE KİŞİLER

Madde 4 - Aşağıda belirtilen işlerde ve iş ilişkilerinde bu Kanun hükümleri uygulanmaz;

- a) Deniz ve hava taşıma işlerinde,
- b) 50'den az işçi çalıştırılan (50 dahil) tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde veya işletmelerinde,
- c) Aile ekonomisi sınırları içinde kalan tarımla ilgili her çeşit yapı işleri,
- d) Bir ailenin üyeleri ve 3 üncü dereceye kadar (3 üncü derece dahil) hısımları arasında dışardan başka biri katılmayarak evlerde ve el sanatlarının yapıldığı işlerde,
- e) Ev hizmetlerinde,
- f) İş sağlığı ve güvenliği hükümleri saklı kalmak üzere çıraklar hakkında,
- g) Sporcular hakkında,
- h) Rehabilite edilenler hakkında,
- i) 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanununun 2 nci maddesinin tarifine uygun üç kişinin çalıştığı işyerlerinde.

Ancak;

- a) Kıyılarda veya liman ve iskelelerde gemilerden karaya ve karadan gemilere yapılan yükleme ve boşaltma işleri,
- b) Havacılığın bütün yer tesislerinde yürütülen işler,
- c) Tarım sanatları ile tarım aletleri, makine ve parçalarının yapıldığı atölye ve fabrikalarda görülen işler,
- d) Tarım işletmelerinde yapılan yapı işleri,
- e) Halkın faydalanmasına açık veya işyerinin eklentisi durumunda olan park ve bahçe işleri,
- f) Deniz İş Kanunu kapsamına girmeyen ve tarım işlerinden sayılmayan, denizlerde çalışan su ürünleri üreticileri ile ilgili işler,

bu Kanun hükümlerine tabidir

TÜRK YASAL MEVZUATINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SİSTEMATİĞİ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

MEVZUATIMIZIN YASAL DAYANAKLARI

ANAYASA,

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER,

KANUNLAR,

TÜZÜKLER,

YÖNETMELİKLER,

TEBLİĞLER, GENELGELER, YÖNERGELER

STANDARTLAR

■ **ANAYASA'DA,**

**İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE DOĞRUDAN
VEYA DOLAYLI OLARAK İLİŞKİLİ
KONULAR AŞAĞIDAKİ
KANUN MADDELERİ İLE HÜKME
BAĞLANMIŞTIR;**

Kabul Tarihi: 7.11.1982

- **MADDE 2: SOSYAL HUKUK DEVLETİ,**
- **MADDE 5: KİŞİNİN TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİ,**
- **MADDE 17: YAŞAMA, MADDİ VE MANEVİ VARLIĞINI KORUMA VE GELİŞTİRME HAKKI,**
- **MADDE 50: YAŞ, CİNSİYET VE GÜCE GÖRE ÖZEL KORUNMA ,**
- **MADDE 56: HERKESİN SAĞLIKLI VE DENGELİ BİR ÇEVREDE YAŞAMA HAKKI,**
- **MADDE 60: SOSYAL GÜVENLİK HAKKI.**

MADDE 2: SOSYAL HUKUK DEVLETİ

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

MADDE 5: KİŞİNİN TEMEL HAK VE HÜRRİYETLERİ

Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

MADDE 17: YAŞAMA, MADDİ VE MANEVİ VARLIĞINI KORUMA VE GELİŞTİRME HAKKI

Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz.

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.

Mahkemelerce verilen ölüm cezalarının yerine getirilmesi hali ile meşrû müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü 84 dışındadır.

MADDE 50: YAŞ, CİNSİYET VE GÜCE GÖRE ÖZEL KORUNMA

Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz.

Küçükler ve kadınlar ile bedenî ve ruhî yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir

MADDE 56: HERKESİN SAĞLIKLI VE DENGELİ BİR ÇEVREDE YAŞAMA HAKKI

- Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.
- Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.
- Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.
- Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlardan yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.
- Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir.

MADDE 60: SOSYAL GÜVENLİK HAKKI

- Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir.
- Devlet, bu güvenliğı sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN YER ALDIĞI YASAL MEVZUAT

4857 SAYILI İŞ KANUNU

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜV. BAK. TEŞK. VE GÖR. HAK. KANUN

6331 sayılı İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU

DENİZ İŞ KANUNU

BELEDİYELER KANUNU

UMUMİ HIFZISSIHHA KANUNU

TÜRK CEZA KANUNU

BORÇLAR KANUNU

81 SAYILI ULUSLARARASI ILO SÖZLEŞMESİ

İŞ TEFTİŞ TÜZÜĞÜ VE YÖNETMELİĞİ

İŞYERLERİNDE İŞİN DURDURULMASINA VEYA İŞYERLERİNİN

KAPATILMASINA DAİR YÖNETMELİK

AĞIR VE TEHLİKELİ İŞLER YÖNETMELİĞİ

DEVLET KADEMELERİNDE İSG İLE İLGİLİ TEŞKİLATLANMA

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

SAĞLIK BAKANLIĞI

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI (DPT)

TSE

ATOM ENERJİSİ KURUMU

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM)
(İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi (İSGÜM))

❖ İş Teftiş Kurulu (İTK)

❖ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim
ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM)

❖ Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü/İSGÜM

İş Teftiş Kurulu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM)

SGK

Yerel Düzenleme ve Denetleme

Bilimsel Araştırma ve Eğitim

Sağlık ve Sosyal Güvenlik

Veri Toplama ve Değerlendirme

İSG faaliyetlerini Uygulama, Destekleme ve Eğitim

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB)

Sağlık Bakanlığı

Milli Savunma Bakanlığı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

İçişleri Bakanlığı

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)

Türk Standartları Enstitüsü (TSE)

Milli Eğitim Bakanlığı

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)

Üniversitelerin İSG ile İlgili Bölümleri

İSGÜM

TÜBİTAK

Milli Prodüktivite Merkezi (MPM)

TTB

TMMOB

Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Birimleri

Diğer Kamu/Özel /Askeri Sağlık Birimleri

Sigorta Kurum ve Kuruluşları

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)

Sağlık Bakanlığı

İşveren Kuruluşları

İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Memur Sendikaları Konfederasyonu

Meslek Örgütleri

Vakıflar ve Demekler

Danışmanlık ve Eğitim Faaliyetleri

İŞYERLERİNDE

❖ İşveren

❖ İş güvenliği kurulları

❖ İş güvenliği uzmanı

❖ İşyeri hekimi

İSG alanında BM bağlı uluslararası kuruluşlar

International
Labour
Organization

Uluslararası
Çalışma Örgütü

World Health
Organization

Dünya Sağlık
Örgütü

UNEP

United Nations Environment Programme

BM Çevre Programı

UN
DP

United Nations
Development Programme

BM Kalkınma Programı

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT
ORGANIZATION

BM Sanayi Geliştirme Örgütü

European Agency
for Safety and Health
at Work

Avrupa İSG Ajansı OSHA-EU

IAEA

International Atomic Energy Agency

Enerji Ajansı

International
Labour
Organization

ULUSLARARASI ÇALIŞMA

ÖRGÜTÜ (ILO)

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)

- ILO 1919 yılında, Birinci Dünya Savaşı'na son veren Versay anlaşması kapsamında, evrensel ve kalıcı bir barışın ancak sosyal adalet temelinde inşa edilebileceği inancından hareketle kurulmuştur.
- Amaç, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra giderek büyüyen sorunlara yönelik **sosyal reform niteliğinde çözümler** bulmak ve reformların uluslararası düzeyde uygulanmasını sağlamaktır.
- **200** ün üzerinde Devletin üyesi olduğu ILO'nun merkezi İsviçre'nin **Cenevre** kentindedir.
- Türkiye ILO'ya **1939** yılında üye olmuştur. Türkiye'deki ilk ILO Ofisi 1952 yılında İstanbul'da "Yakın ve Orta Doğu İnsan Gücü Saha Ofisi" adı altında açılmıştır. "ILO Ankara Ofisi" ise 1976 yılında açılmıştır. Ankara/Oran'da bulunan Ofis "ILO Türkiye Ofisi" olarak faaliyet sürdürmektedir.
- Sosyal ve ekonomik ilerlemenin sağlanmasında **hükümetlerle işveren ve işçi** kuruluşlarının işbirliği, ILO'nun çalışmalarını belirleyen en önemli temel unsurdur. ILO, hükümet, işveren ve işçi temsilcilerinin yer aldıkları **üç taraflı** tek BM kuruluşudur.

■ **Filadelfiya Bildirgesinde genel hatlarıyla yer aldığı şekliyle, ILO'nun amacı;**

- Dünya çapında **tam istihdamı** gerçekleştirmek,
- Çalışanların **yaşam seviyesini** yükseltmek,
- işgücünün **çalışma şartlarını** iyileştirmek

için **eylem programları** hazırlamaktır.

■ ILO'nun **dört stratejik hedefi** vardır:

- 1-Çalışma yaşamında **standartlar, temel ilke ve hakları** geliştirmek ve gerçekleştirmek.
- 2-Kadın ve erkeklerin **insana yakışır işlere** sahip olabilmeleri için daha fazla fırsat sağlamak,
- 3-**Sosyal koruma** programlarının kapsamını ve etkinliğini artırmak.
- 4-Üçlü yapıyı ve **sosyal diyalogu** güçlendirmek.

- Halen, ILO'ya üye ülke sayısı **220** olup, Türkiye **1939** yılında örgüte üye olmuştur.
- Bugüne kadar, ILO tarafından akdedilen sözleşmelerin toplam sayısı **189** ve tavsiye kararlarının toplam sayısı ise **202**'dir.
- Türkiye tarafından kabul edilen toplam sözleşme sayısı 2015 Aralık ayı itibariyle **59***
- (İspanya 133, Fransa 124, İtalya 111, ABD 14, Çin 22, Rusya Fed. 0)

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)

WHO, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın Sağlık konularında küresel ölçekte önderlik ve eşgüdüm sağlamakla görevli kuruluşudur.

Örgüt **7 Nisan 1948 tarihinde resmen kurulmuş** ve 7 Nisan günü tüm Dünya'da "**Dünya Sağlık Günü**" olarak kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti, 9 Haziran **1949** tarih ve 5062 sayılı Kanun'la Dünya Sağlık Örgütü Anayasası'nı onaylayarak örgüte resmen üye olmuştur.

WHO'ya, 2012 Mayıs ayı itibariyle **194 ülke üyedir**. Bunun da merkezi **Cenevre**'dedir.

Temel görevleri ana hatlarıyla şöyle özetlenebilir:

- ❖ Dünya çapında sağlıkla ilgili sorunların çözülmesi amacıyla **öncülük ve rehberlik** fonksiyonu üstlenmek,
- ❖ küresel boyutta sağlıkla ilgili **temel araştırmalara zemin hazırlamak** ve yönlendirmek,
- ❖ sağlıkla ilgili **norm ve standartları** belirlemek, **sağlık politikaları** oluşturmak,
- ❖ ülkelere **teknik destek** sağlamak, küresel boyutta sağlıkla ilgili **gelişme ve yönelimleri izlemek ve değerlendirmek** gibi hususlar yer almaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün amaçlarına ulaşmak için yerine getirdiği görevleri daha ayrıntılı olarak şu şekilde sıralayabiliriz:

- a) Sağlık alanında uluslararası nitelik taşıyan çalışmalarda yol gösterici ve koordinatör makam** sıfatıyla hareket etmek.
- b) BM, İhtisas Kuruluşları, sağlık idareleri, meslek grupları ve keza uygun görülecek diğer örgütlerle fiili bir işbirliği** kurmak ve sürdürmek.
- c) Hükümetlere, istekleri üzerine, sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi için destek sağlamak, teknik yardımda bulunmak.**
- d) Acil durumlarda, hükümetlerin talep etmesi durumunda gereken girişimlerde bulunmak.**
- e) BM'in isteği üzerine, manda altındaki ülkeler halkı gibi özelliği olan topluluklara sağlık hizmetleri götürmek ve acil yardımlar yapmak** ya da bunların sağlanmasına yardım etmek.

f) Epidemiyoloji ve istatistik hizmetleri de dahil olmak üzere gerekli görülecek **idari ve teknik hizmetleri organize** etmek ve sürdürmek.

g) **Epidemik veya pandemik** mahiyetteki salgın hastalıkların ortadan kaldırılması yolundaki çalışmaları teşvik etmek ve geliştirmek.

h) Gerektiğinde, diğer İhtisas Kuruluşları ile işbirliği yaparak **salgın hastalıklar veya afetlerin yol açtığı zararları önleyebilecek önlemlerin** alınmasını teşvik etmek.

ı) Gerektiğinde, diğer İhtisas Kuruluşları ile işbirliği yaparak, **beslenme, mesken, ekonomik ve çalışma koşullarının ve çevre sağlığı** ile unsurların iyileştirilmesini kolaylaştırmak.

i) Sağlığın geliştirilmesine katkıda bulunan **bilim ve meslek grupları arasında işbirliğini** kolaylaştırmak.

j) Uluslararası sağlık sorunlarına ilişkin **sözleşmeler, anlaşmalar ve tüzükler** teklif etmek, tavsiyelerde bulunmak ve bunlardan dolayı Örgüt'e düşebilecek görevleri yerine getirmek.

k) **Ana ve çocuk** sağlığı ve refahı lehindeki faaliyetleri geliştirmek, ana ve çocuğun çevre ile uyumlu halde kabiliyetlerini arttırmaya yönelik faaliyetlerde bulunmak.

l) **Ruh sağlığı** alanında, özellikle insanlar arasında uyumlu ilişkilerin kurulmasına ilişkin, her türlü faaliyetleri kolaylaştırmak.

m) Sağlık alanında **araştırmaları teşvik ve rehberlik** etmek.

n) Sağlık elemanlarının ve yardımcı personelin eğitim ve yetiştirilme normlarının iyileştirilmesini kolaylaştırmak.

o) Gerektiğinde diğer ihtisas kuruluşları ile işbirliği yaparak kamu sağlığı, hastane hizmetleri ve sosyal güvenlik de dahil koruyucu ve tedavi edici çalışmalara ilişkin idari ve sosyal hususlarda ülkelerin ilgili servislerini bilgilendirmek,

p) Sağlık alanında her türlü bilgiyi sağlamak, tavsiyelerde bulunmak,

r) Sağlık bakımından aydınlatılmış bir kamuoyu oluşumuna yardım etmek.

s) Hastalıkların, ölüm nedenlerinin, kamu sağlığı uygulama metodlarının **uluslararası norm ve sınıflandırılmasını** tayin etmek ve ihtiyaca göre gözden geçirmek.

t) **Teşhis yöntemlerini** mümkün olduğunca **standart** hale getirmek.

u) Yiyeceklere, biyolojik, farmasötik* ve benzeri ürünlere ilişkin **uluslararası normlar** geliştirmek,

v) Genel olarak Örgüt'ün amacına ulaşmak için **gereken her önlemi almak.**

*kimya ile eczacılığın kesiştiği noktadaki etkin madde dizaynı, organik sentez ve ilaçlar geliştirmek ile ilgili bilim dalı

Avrupa ISG Ajansı OSHA-EU

OSHA'nın kuruluş amacı:

- ❖ Avrupa Birliği'nde işyerlerinin daha sağlıklı, güvenli ve üretken olmalarına katkıda bulunmak,
- ❖ Ajans, iş sağlığı ve güvenliği konusunda ülkelerin gelişimi ve konuyla ilgili bilgi paylaşımını sağlamak,
- ❖ **Üçlü bir yapıda** organize olup üye devletlerin karar alma yetkisine haiz devlet, işçi ve işveren temsilcilerini bir araya getirmektir.

Ajansın kuruluşu ve aktiviteleri **üç Direktif**le düzenlenmiştir: Bunlar **2062/94, 1643/95 ve 1654/2003** olup 1994 yılında kurulmuştur (OSHA Amerika'da 1970'de kurulmuştur).

Ajans merkezi **İspanya'nın Bilbao** kentindedir.

Bütün üye ülkeler devlet, işçi ve işveren tarafları ile Ajansa üyedirler. Ajansın çok sayıda yayını ve yıllık düzenli aktiviteleri bulunmaktadır. Ayrıca her yıl Ekim ayının ikinci haftasını iş sağlığı ve güvenliği haftası olarak kutlamakta ve değişik etkinlikler düzenlemektedir.

- Ajansın bütün üye ve aday ülkelerce aynı formatta düzenlenen bir internet sayfası ve bilgi ağı mevcut olup bu sayfa aracılığı ile tüm üye ülkelerin konu ile ilgili bilgi alışverişinde bulunmaları sağlanmaktadır.
- **Türkiye** Ajansa aday ülke olarak **gözlemci** statüsünde katılmaktadır.

ILO-KABUL EDİLEN SÖZLEŞMELER

- 2 No'lu İşsizlik Sözleşmesi
- 11 No'lu Örgütlenme Özgürlüğü (Tarım) Sözleşmesi
- 14 No'lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi
- 15 No'lu Asgari Yaş (Trimciler ve Ateşçiler) Sözleşmesi
- 26 No'lu Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi
- 29 No'lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi
- 34 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi
- 42 No'lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)
- 45 No'lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi
- 53 No'lu Ticaret Gemilerinde Çalışan Kaptanlar Ve Gemi Zabitlerinin Meslekî Yeterliliklerinin Asgari İcaplarına İlişkin Sözleşme
- 55 No'lu Gemiadamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme
- 58 No'lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi
- 59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (
- 68 No'lu Gemilerde Mürettebat İçin İlaçe ve Yemek Hizmetlerine İlişkin Sözleşme
- 69 No'lu Gemi Aşçıları'nın Mesleki Ehliyet Diplomalarına İlişkin Sözleşme
- 73 No'lu Gemiadamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin Sözleşme
- 77 No'lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi
- 80 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi

- 81 No'lu **İş Teftişi Sözleşmesi**
- 87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi
- 88 No'lu İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi
- 92 No'lu Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme
- 94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi
- 95 No'lu Ücretlerin Korunması Sözleşmesi
- 96 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi (Revize)
- 98 No'lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi
- 99 No'lu Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi
- 100 No'lu Eşit Ücret Sözleşmesi
- 102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi
- 105 No'lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi
- 108 No'lu Gemiadamları Ulusal Kimlik Katlarına İlişkin Sözleşme
- 111 No'lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi
- 115 No'lu Radyasyondan Korunma Sözleşmesi
- 116 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi
- 118 No'lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi
- 119 No'lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Techizi Sözleşmesi
- 122 No'lu İstihdam Politikası Sözleşmesi
- 123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi

- 127 No'lu Azami Ağırlık Sözleşmesi
- 133 No'lu Mürettebatın Gemide Barındırılmasına İlişkin Sözleşme (İlave Hükümler)
- 134 No'lu İş Kazalarının Önlenmesine (Gemiadamları) İlişkin Sözleşme
- 135 No'lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi
- 138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi
- 142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi
- 144 No'lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi
- 146 No'lu Gemiadamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin Sözleşme
- 151 No'lu Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi
- 152 No'lu Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme
- 153 No'lu Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleş.
- 155 No'lu **İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme**
- 158 No'lu Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi
- 159 No'lu Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Sakatlar) Sözleşmesi
- 161 No'lu **Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme**
- 164 No'lu Gemiadamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme
- 166 No'lu Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme
- 167 No'lu İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1988
- 176 No'lu Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1995
- 182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi
- 187 No'lu **İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi**

TÜRKİYE’NİN ONAYLADIĞI İSG İLE İLGİLİ **ÖNEMLİ SÖZLEŞMELER**

Uluslararası Çalışma Örgütü’nün “İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 sayılı Sözleşme”si 5038 sayılı Kanun ile ve

“İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin 161 sayılı Sözleşme”si de 5039 sayılı Kanun ile Ülkemizce onaylanmış bulunmaktadır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ (İSGÜM)

- Türkiye’de işyerlerinde ortam ölçümleri ile biyolojik analizleri birarada yapan, sonuçlarını iş sağlığı ve güvenliği (İSG) yönünden değerlendiren resmi kuruluştur.
- Ankara’daki Merkez Laboratuvarı ve altı bölge laboratuvarı (İstanbul, İzmir, Adana, Kayseri, Zonguldak ve Kocaeli) ile hizmet vermektedir.
- 1987 yılından beri Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)’nün İSG Bilgi Merkezi olan CIS’ in Türkiye’deki Ulusal Merkezidir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) İş sağlığı ve güvenliği konularında, mevzuatın uygulanmasını sağlamak ve mevzuat çalışması yapmak.
- b) Ulusal politikalar belirlemek, bu politikalar çerçevesinde programlar hazırlamak.
- c) Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.
- d) Etkin denetim sağlamak amacıyla gerekli önerilerde bulunmak, sonuçlarını izlemek.
- e) Standart çalışmaları yapmak, normlar hazırlamak ve geliştirmek, ölçüm, değerlendirme, teknik kontrol, eğitim, danışmanlık, uzmanlık ve benzeri çalışmaları yapmak ve bunları yapan kişi ve kuruluşları inceleyerek değerlendirmek ve yetki vermek.
- f) Kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının imalatını yapacak kişi ve kuruluşlara yetki vermek, ithal edilecek kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının standartlara uygunluğunu ve bu hususlarda usul ve esasları belirlemek.
- g) İş sağlığı ve güvenliği ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi konularında inceleme ve araştırma çalışmalarını planlamak, programlamak ve uygulanmasını sağlamak.
- h) Faaliyet konuları ile ilgili yayın ve dokümantasyon çalışmaları yapmak ve istatistikleri düzenlemek.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- i) Mesleki eğitim görenler, rehabilite edilenler, özel risk grupları ve kamu hizmetlerinde çalışanlar da dahil olmak üzere tüm çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmaları amacıyla gerekli çalışmaları yaparak tedbirlerin alınmasını sağlamak.**
- j) İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi ve İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi bölge laboratuvarlarının çalışmalarını düzenlemek, yönetmek ve denetlemek.**
- k) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.**
- l) İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi ve İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi bölge laboratuvarlarının çalışma usul ve esasları ile personelin görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelikle düzenlenir.**

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

Madde 15 - İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar:

- a) Çalışma hayatı ile ilgili mevzuat çerçevesinde programlı veya program dışı teftiş, inceleme, soruşturma yapmak, gerekli önlemleri almak veya aldirmek.**
- b) Uluslararası sözleşmeler çerçevesinde iş yerlerinde uygulamaları incelemek ve izlemek,**
- c) Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izlemek.**
- d) Çalışma hayatı ile ilgili mevzuat çalışmaları yapmak, gerektiğinde, teftiş ve denetimler sonucunda, mevzuatın aksayan yönleri, uygulanabilirliği, sektörel bazda ilgili kurum ve kuruluşlarca alınması gereken önlemleri belirleyen Genel Değerlendirme Raporu hazırlamak.**
- e) Denetim sonuçlarına ilişkin istatistikleri tutmak, değerlendirmek ve yorumlamak,**
- f) Özel kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.**
- g) Müfettişlerin iş teftişi ile ilgili faaliyet ve işlemleriyle ilgili teftiş, inceleme ve soruşturmaları yürütmek.**
- h) Bakanlık makamı tarafından verilen benzeri işleri yapmak.**

İş Teftiş Kurulu ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzük ile düzenlenir.

ÇASGEM YETKİ GÖREV ve SORUMLULUKLAR

1955 Yılında Yakın ve Orta Doğu Çalışma Enstitüsü adıyla İstanbul'da kurulmuştur. 16.07.2003 tarihinde adı ÇASGEM olarak değiştirilmiş “eğitim” faaliyetlerine ek olarak “araştırma” faaliyetleri de eklenmiş ve kurumun görevi Çalışma yaşamında **eğitim ve araştırma** olarak belirlenmiştir.

SORULAR

1-Aşağıdakilerden hangisi 6331 sayılı İSG Yasası kapsamına girmeyen işlerdendir?

- A) 50'den az işçi çalıştırılan tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde
- B) 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanununun 2nci maddesinin tarifine uygun üç kişinin çalıştığı işyerlerinde
- C) Deniz ve hava taşıma işlerinde
- ☒ D) Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindekiiler hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri

SORU 2: Bir işyerinin iş güvencesi kapsamında yer alabilmesi için İş Kanunu'na göre o işyerinde en az kaç işçi çalışması gerekir?

- A) On beş
- ☒ B) Otuz
- C) Kırk beş
- D) Altmış

SORULAR

SORU 4: Aşağıdaki iş ya da iş ilişkilerinden hangisinde İş Kanunu hükümleri uygulanmaz?

- A) Halkın faydalanmasına açık veya işyerinin eklentisi durumunda olan park ve bahçe işlerinde
- B) Havacılığın bütün yer tesislerinde yürütülen işlerde
- C) Tarım işletmelerinde yapılan yapı işlerinde
- ☒ D) Sporcular hakkında

SORULAR

SORU 5: Günümüzde çalışma hayatını düzenleyen kanun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 931 sayılı İş Kanunu B) 1475 sayılı İş Kanunu **C) 6331 sayılı İş Kanunu**
D) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu

SORU 6: Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin de onayladığı İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çalışma Ortamına ilişkin 155 sayılı ILO Sözleşmesi'nde yer almaz?

- A) İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin önlemler, işçilere herhangi bir mali yük getirmeyecektir.
B) "İşçiler" terimi, kamu çalışanları dâhil olmak üzere istihdam edilen bütün kişileri kapsar.
C) "Sağlık" terimi, işle bağlantısı açısından, yalnızca hastalık veya sakatlığın bulunmaması hâlini kapsar.
D) "İşyeri" terimi, işçilerin, işleri nedeniyle gitmeleri veya bulunmaları gereken ve işverenin doğrudan veya dolaylı kontrolü altında bulunan bütün yerleri kapsar.

SORULAR

SORU 7: EU – OSHA aşağıdaki uluslararası kuruluşlardan hangisinin kısa yazılışıdır?

- A) Avrupa İş Güvenliği Merkezi B) Uluslararası Çalışma Örgütü
C) Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı D) Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği İdaresi

SORU 8: Aşağıdakilerden hangisi ILO çalışmaları ile ilgili yanlış bir ifadedir?

- A) İşçi ve işverenlerin katılımı ile oluşan ikili bir yapısı vardır.
B) ILO uluslararası çalışma standartlarını sözleşmeler ve tavsiyeler yoluyla ifade etmektedir.
C) Bağımsız işveren ve işçi örgütlerinin gelişimini teşvik etmekte ve bu örgütlere eğitim ve danışma hizmetleri vermektedir.
D) Mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyon çalışma politikası, iş sağlığı ve güvenliği gibi konular da teknik yardım sunmaktadır.

SORULAR

SORU 9. Aşağıdakilerden hangisi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının hizmet birimleri arasında değildir?

- ☒ A) Halk Sağlığı Laboratuvarı
- ☐ B) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
- ☐ C) İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü Müdürlüğü
- ☐ D) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi

SORU 10. Uluslararası sözleşmeler ve ülkemizdeki mevzuata göre en küçük çalışma yaşı kaçtır?

- A) 12
- B) 14
- ☒ C) 15
- D) 16

SORU 11: İş sağlığı ve güvenliği konularında mevzuat çalışması yapmak aşağıdaki kurumlardan hangisinin görevleri arasındadır?

- ☐ A) İş Teftiş Kurulu Başkanlığı (İTK)
- ☒ B) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM)
- ☐ C) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Eğitim Merkezi (ÇASGEM)
- ☐ D) İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü Müdürlüğü (İSGÜM)

SORULAR

SORU 12: İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çalışma Ortamına İlişkin 155 Sayılı ILO Sözleşmesi özellikle aşağıdaki konulardan hangisini düzenlemektedir?

- A) Sanayi ve Ticarete İş Teftişini ☒ B) İş Sağlığı ve Güvenliği Politikalarını
C) İş Sağlığı Hizmetlerini D) Çalışma Ortamının Niteliklerini

SORU 13: Çalışma hayatının denetiminden sorumlu iş müfettişleri Bakanlığın hangi birimine bağlı olarak görev yaparlar?

- ☒ A) İş Teftiş Kurulu Başkanlığı B) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
C) Çalışma Genel Müdürlüğü D) Bölge Çalışma Müdürlüğü

SORU 14: Hangi kuruluş görev ve sorumluluk olarak İş Sağlığı ve Güvenliği ile daha çok ilgilidir?

- ☒ A) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı B) Sanayi Bakanlığı
C) Çevre Bakanlığı D) Sağlık Bakanlığı